ARREST VAN HET HOF (Derde kamer)

26 maart 2026*

„Prejudiciële verwijzing – Merken – Richtlijn 2008/95/EG – Artikel 3, lid 1, onder g) – Gronden voor weigering of nietigheid van een merk – Merk dat het publiek kan misleiden – Luxe lederwaren – Merk dat een getal bevat dat door het relevante publiek wordt opgevat als een verwijzing naar het oprichtingsjaar van de onderneming – Suggestie, gezien hoe ver dit jaar in het verleden ligt, van eeuwenoud vakmanschap dat de betrokken waar een kwaliteitsgarantie en een prestigieus imago verleent – Misleidende informatie over de kenmerken van de waar”

In zaak C-412/24,

betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 267 VWEU, ingediend door de Cour de cassation (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Frankrijk) bij beslissing van 5 juni 2024, ingekomen bij het Hof op 10 juni 2024, in de procedure

Fauré Le Page Maroquinier SAS,

Fauré Le Page Paris SAS

tegen

Goyard ST-Honoré SAS,

wijst

HET HOF (Derde kamer),

samengesteld als volgt: C. Lycourgos, kamerpresident, O. Spineanu-Matei, S. Rodin (rapporteur), N. Piçarra en N. Fenger, rechters,

advocaat-generaal: N. Emiliou,

griffier: A. Calot Escobar,

gezien de stukken,

gelet op de opmerkingen van:

– Fauré Le Page Maroquinier SAS en Fauré Le Page Paris SAS, vertegenwoordigd door E. de Lamaze, avocat,

* Procestaal: Frans.

– Goyard ST-Honoré SAS, vertegenwoordigd door M. Le Guerer, avocat,

– de Franse regering, vertegenwoordigd door B. Dourthe, T. Stéhelin en E. Timmermans als gemachtigden,

– de Europese Commissie, vertegenwoordigd door C. Auvret en P. Němečková als gemachtigden,

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 27 november 2025,

het navolgende

Arrest

1 Het verzoek om een prejudiciële beslissing betreft de uitlegging van artikel 3, lid 1, onder g), van richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten (PB 2008, L 299, blz. 25).

2 Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen Fauré Le Page Maroquinier SAS en Fauré Le Page Paris SAS enerzijds en Goyard ST-Honoré SAS anderzijds over de geldigheid van twee nationale merken waarvan Fauré Le Page Paris houdster is, wegens hun beweerdelijk misleidende karakter.

Toepasselijke bepalingen

Unierecht

3 Richtlijn 2008/95 is met ingang van 15 januari 2019 ingetrokken en vervangen door richtlijn (EU) 2015/2436 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2015 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten (PB 2015, L 336, blz. 1). Gelet op de datum van de feiten in het hoofdgeding blijft richtlijn 2008/95 daar echter op van toepassing.

4 Artikel 3 van richtlijn 2008/95, met als opschrift „Gronden voor weigering of nietigheid”, bepaalde in lid 1, onder g):

„Niet ingeschreven worden of, indien ingeschreven, nietig verklaard kunnen worden:

[…]

g) merken die tot misleiding van het publiek kunnen leiden, bijvoorbeeld ten aanzien van aard, hoedanigheid of plaats van herkomst van de waren of diensten”.

Frans recht

5 Artikel L. 711-3, onder c), van de code de la propriété intellectuelle (wetboek van intellectuele eigendom), in de op het hoofdgeding toepasselijke versie, bepaalt:

„Als merk of als bestanddeel van een merk mogen niet worden ingeschreven tekens die:

[…]

c) het publiek kunnen misleiden, met name wat betreft de aard, de hoedanigheid of de plaats van herkomst van de waren of diensten."

Hoofdgeding en prejudiciële vragen

6 De vennootschap naar Frans recht Maison Fauré Le Page, die sinds het jaar 1716 in Parijs (Frankrijk) actief was op het gebied van de aan- en verkoop van wapens, munitie en lederen accessoires, is op 27 november 1992 ontbonden, wat heeft geleid tot de overdracht van haar activa en passiva aan haar enige aandeelhoudster, de vennootschap Saillard.

7 Fauré Le Page Paris is een vennootschap naar Frans recht die op 14 oktober 2009 is ingeschreven in het handels- en ondernemingsregister van Parijs. Op 29 oktober 2009 heeft zij van Saillard het Franse merk „Fauré Le Page" overgenomen, dat deze vennootschap op 5 juni 1989 had ingeschreven voor met name „blanke wapens; vuurwapens en onderdelen daarvan; munitie en projectielen; springstoffen; schiethulpen; patroonhouders; leder en kunstleder; reiskoffers en koffers".

8 Op 17 juni 2011 heeft Fauré Le Page Paris twee Franse merken met de vermelding „Fauré Le Page Paris 1717" ingeschreven voor onder meer de volgende waren: „leder en kunstleder; reiskoffers en koffers; reistassen; handtassen".

9 Op 26 oktober 2012 heeft Goyard ST-Honoré, een vennootschap naar Frans recht die reisartikelen en lederwaren vervaardigt en verhandelt, de vennootschappen Fauré Le Page Paris en Fauré Le Page Maroquinier (hierna gezamenlijk: „vennootschappen Fauré Le Page"), laatstgenoemde in haar hoedanigheid van houder van de merken Fauré Le Page Paris 1717, gedagvaard om deze merken nietig te laten verklaren wegens hun beweerdelijk misleidende karakter.

10 Bij vonnis van 4 oktober 2016 heeft de cour d'appel de Paris (rechter in tweede aanleg Parijs, Frankrijk) het hoger beroep verworpen dat Goyard ST-Honoré had ingesteld tegen de uitspraak in eerste aanleg waarbij haar vorderingen waren afgewezen.

11 Bij arrest van 27 juni 2018 heeft de Cour de cassation (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Frankrijk) dat vonnis vernietigd.

12 Bij vonnis van 23 november 2021, uitgesproken na terugverwijzing door de Cour de cassation, heeft de cour d'appel de Paris de litigieuze merken nietig verklaard wegens een ernstig gevaar van misleiding van de consument.

13 In dat arrest heeft de cour d'appel de Paris geoordeeld dat de bestanddelen „Parijs 1717" in de litigieuze merken verwijzen naar de plaats en datum van oprichting van Maison Fauré Le Page en het publiek kunnen doen geloven dat er sinds het jaar 1717 sprake is geweest van continuïteit van de activiteiten en dat het vakmanschap van de oorspronkelijke onderneming is overgedragen aan Fauré Le Page Paris, wat in de ogen van het betrokken publiek een garantie vormt voor de kwaliteit van de met deze merken aangeduide waren. Deze rechter heeft voorts opgemerkt dat Maison Fauré Le Page in 1992 is opgehouden met de aan- en verkoop van wapens, munitie en accessoires, wat betekent dat de in 2009 opgerichte vennootschap Fauré Le Page Paris niet de activiteiten van de oorspronkelijke onderneming heeft voortgezet. Deze rechter heeft daaraan toegevoegd dat voor de gemiddelde consument van luxe lederwaren, zoals die welke door de vennootschappen Fauré Le Page worden verhandeld, het eeuwenoude vakmanschap doorslaggevend is voor zijn aankoopbeslissing.

14 De vennootschappen Fauré Le Page hebben tegen dit arrest cassatieberoep ingesteld bij de Cour de cassation, de verwijzende rechter.

15 Voor deze rechter betogen de vennootschappen Fauré Le Page met name dat een merk slechts als misleidend kan worden beschouwd indien het de consument kan misleiden ten aanzien van de kenmerken van de door dit merk aangeduide waren of diensten; niet wanneer het gaat om de kenmerken van de merkhouder. De litigieuze merken beschrijven echter geen enkel specifiek kenmerk van de door deze merken aangeduide lederwaren en wekken hoogstens een algemene kwaliteitsindruk, zodat zij niet kunnen worden beschouwd als misleidend in de zin van artikel 3, lid 1, onder g), van richtlijn 2008/95, die in Frans recht is omgezet bij artikel L 711-3, onder c), van de code de la propriété intellectuelle.

16 De verwijzende rechter is van oordeel dat de uitlegging van de cour d'appel de Paris, volgens welke het misleidend is dat het als merk ingeschreven teken onjuiste informatie verstrekt over de onderneming die de door dit merk aangeduide waren of diensten in de handel brengt, waaruit de gemiddelde consument afleidt dat deze waren of diensten een bepaalde kwaliteit of een bepaald prestige hebben, verenigbaar kan zijn met artikel 3, lid 1, onder g), van richtlijn 2008/95.

17 Voorts is deze rechter van oordeel dat het misleidende karakter van een merk niet beperkt is tot een misleidende bewering over de kenmerken van de door dit merk aangeduide waren of diensten, maar ook kan voortvloeien uit kenmerken die eigen zijn aan de onderneming die houder is van het merk, met name het aantal jaren dat deze bestaat, aangezien de consument uit de aldus verstrekte onjuiste informatie kan afleiden dat de van dat merk voorziene waar bepaalde kwaliteiten of een bepaald prestige bezit die zijn aankoopbeslissing kunnen beïnvloeden.

18 Deze rechter herinnert er in dit verband aan dat volgens het arrest van 23 april 2009, Copad (C-59/08, EU:C:2009:260, punten 24-26), de kwaliteit van luxeartikelen niet alleen in het licht van de materiële kenmerken ervan wordt beoordeeld, maar ook rekening houdend met de allure en het prestigieuze imago die deze artikelen een luxueuze uitstraling geven.

19 Voorts erkent de verwijzende rechter dat het arrest van 30 maart 2006, Emanuel (C-259/04, EU:C:2006:215), aldus kan worden uitgelegd dat een merk het publiek niet kan misleiden indien de beweerdelijk onjuiste informatie die het overbrengt betrekking heeft op de onderneming die de waren vervaardigt en niet op de waren zelf, maar merkt hij op dat dit arrest betrekking had op het specifieke geval van een merk bestaande in de naam van een ontwerper, zodat de overwegingen van het Hof in dat arrest niet noodzakelijkerwijs kunnen worden toegepast buiten de specifieke omstandigheden van die zaak.

20 Volgens de verwijzende rechter blijkt uit de beoordelingen van de cour d'appel de Paris dat de door de vennootschappen Fauré Le Page verhandelde waren tot de sector van luxe lederwaren behoren, dat de litigieuze merken door het relevante publiek aldus worden opgevat dat zij – ten onrechte – suggereren dat de houder ervan al eeuwenlang actief is in deze sector, en dat de aldus overgebrachte onjuiste informatie van invloed kan zijn op de aankoopbeslissing van consumenten van de door een van deze merken aangeduide waren, aangezien consumenten van luxe lederwaren bijzonder belang hechten aan de geschiedenis en de lange traditie van de onderneming die deze waren verhandelt en daaruit afleiden dat deze een bepaalde kwaliteit of een bepaald prestige hebben.

21 Tegen deze achtergrond heeft de Cour de cassation de behandeling van de zaak geschorst en het Hof de volgende prejudiciële vragen gesteld:

„1) Moet artikel 3, lid 1, onder g), van richtlijn [2008/95] aldus worden uitgelegd dat de vermelding van een [fictief jaartal] in een merk waarmee onjuiste informatie wordt overgebracht met betrekking tot de anciënniteit, de degelijkheid en het vakmanschap van de producent van de waren, en bijgevolg met betrekking tot een van de immateriële kenmerken van deze waren, volstaat voor de vaststelling van werkelijke misleiding of een voldoende ernstig risico van misleiding van de consument?

2) In het geval dat de eerste vraag ontkennend wordt beantwoord: moet deze bepaling aldus worden uitgelegd dat
   a) een merk als misleidend kan worden beschouwd wanneer het gevaar bestaat dat de consument van de erdoor aangeduide waren en diensten gelooft dat de houder van dit merk reeds eeuwenlang deze waren produceert, wat deze waren een prestigieus imago verleent, terwijl dit niet het geval is?
   b) om te kunnen vaststellen dat er sprake is van daadwerkelijke misleiding of een voldoende ernstig risico van misleiding van de consument – wat bepalend is voor de vaststelling dat een merk misleidend is –, het merk voldoende specifiek moet wijzen op de potentiële kenmerken van de waren en diensten waarvoor het is ingeschreven, zodat de doelconsument ertoe wordt gebracht te geloven dat de waren en diensten bepaalde kenmerken bezitten die zij in werkelijkheid niet bezitten?"

Beantwoording van de prejudiciële vragen

22 Met zijn vragen, die samen moeten worden onderzocht, wenst de verwijzende rechter in essentie te vernemen of artikel 3, lid 1, onder g), van richtlijn 2008/95 aldus moet worden uitgelegd dat wanneer een merk een getal bevat dat door het relevante publiek kan worden opgevat als een verwijzing naar het oprichtingsjaar van een onderneming en, gezien hoe ver dit jaar in het verleden ligt, de suggestie wekt van eeuwenoud vakmanschap dat de waren waarvoor het merk is ingeschreven een kwaliteitsgarantie en een prestigieus imago verleent, terwijl er geen sprake is van een dergelijk jarenlang vakmanschap, daaruit kan worden afgeleid dat dit merk het publiek kan misleiden in de zin van deze bepaling.

23 Volgens artikel 3, lid 1, onder g), van richtlijn 2008/95 wordt inschrijving geweigerd van merken die tot misleiding van het publiek kunnen leiden, bijvoorbeeld ten aanzien van de aard, hoedanigheid of plaats van herkomst van de waren of diensten of kunnen zij, indien zij zijn ingeschreven, nietig worden verklaard.

24 Er zij aan herinnerd dat overeenkomstig deze bepaling, voor de vaststelling dat een merk in strijd met de weigeringsgrond betreffende het gevaar voor misleiding is ingeschreven, moet worden aangetoond dat het voor inschrijving als merk ingediende teken op zich een dergelijk gevaar zou opleveren, waarbij het irrelevant is hoe het betrokken teken nadien is gebruikt (zie in die zin arrest van 8 juni 2017, W. F. Gözze Frottierweberei en Gözze, C-689/15, EU:C:2017:434, punten 55 en 56).

25 Voor nietigheid uit hoofde van deze bepaling is daarnaast vereist dat op basis van de omstandigheden van het geval wordt vastgesteld dat sprake is van werkelijke misleiding of van een voldoende ernstig risico van misleiding van de consument (zie in die zin arresten van 30 maart 2006, Emanuel, C-259/04, EU:C:2006:215, punt 47, en 8 juni 2017, W. F. Gözze Frottierweberei en Gözze, C-689/15, EU:C:2017:434, punt 54).

26 Zoals de advocaat-generaal in wezen heeft aangegeven in de punten 33 tot en met 41 van zijn conclusie, en zoals blijkt uit zowel de bewoordingen van artikel 3, lid 1, onder g), van richtlijn 2008/95, waarin voorbeelden van kenmerken van waren of diensten zijn opgesomd, als het doel van deze bepaling, namelijk het tegengaan van misleiding die inherent is aan het als merk ingeschreven of daartoe ingediende teken, moet de vaststelling dat een merk „tot misleiding van het publiek kan leiden” in de zin van deze bepaling, berusten op misleiding met betrekking tot een kenmerk van de door dit merk aangeduide waren of diensten. Bijgevolg kan de in artikel 3, lid 1, onder g), van richtlijn 2008/95 genoemde weigerings- of nietigheidsgrond met name niet worden toegepast in gevallen waarin het betrokken merk het publiek kan misleiden ten aanzien van een kenmerk van de merkhouder en niet ten aanzien van een kenmerk van de erdoor aangeduide waren of diensten.

27 In casu heeft de cour d’appel de Paris, zoals blijkt uit punt 13 van het onderhavige arrest, weliswaar geoordeeld dat een teken dat een jaartal combineert met een plaatsnaam bij het relevante publiek de datum en de plaats van oprichting van de merkhouder kan oproepen, maar deze twee elementen vormen als zodanig geen kenmerken van de door de vennootschappen Fauré Le Page verhandelde waren.

28 Zoals blijkt uit punt 20 van het onderhavige arrest, heeft deze rechter evenwel ook geoordeeld dat deze waren tot de sector van luxe lederwaren behoren, dat de litigieuze merken door het relevante publiek aldus worden opgevat dat zij – ten onrechte – suggereren dat de houder ervan al eeuwenlang actief is in deze sector, en dat de aldus overgebrachte onjuiste informatie van invloed kan zijn op de aankoopbeslissing van consumenten van de door een van deze merken aangeduide waren, aangezien consumenten van luxe lederwaren belang hechten aan de geschiedenis en de lange traditie van de onderneming die deze waren in de handel brengt en daaruit afleiden dat deze een bepaalde kwaliteit en een bepaald prestige hebben.

29 Zoals de advocaat-generaal in punt 43 van zijn conclusie in wezen heeft opgemerkt, kan het opnemen van een getal in een merk dat door het relevante publiek wordt opgevat als een oprichtingsjaar van een onderneming, in voorkomend geval de suggestie wekken van een bepaald vakmanschap dat de door dit merk aangeduide waar een kwaliteitsgarantie verleent en bijdraagt aan het prestigieuze imago ervan. Aangezien de kwaliteit van de waar een van de kenmerken is die bij wijze van voorbeeld worden genoemd in artikel 3, lid 1, onder g), van richtlijn 2008/95 en deze kwaliteit op het gebied van luxeartikelen ook kan voortvloeien uit de allure en het prestigieuze imago van de waar (zie in die zin arrest van 23 april 2009, Copad, C-59/08, EU:C:2009:260, punt 24), kan het bestaan van werkelijke misleiding of een voldoende ernstig

risico van misleiding van het publiek in de zin van deze bepaling worden vastgesteld wanneer er geen sprake is van een dergelijk jarenlang vakmanschap en dus evenmin van de kwaliteitsgarantie en het prestigieuze imago die daarmee verbonden zijn of daaruit voortvloeien.

30 Het staat aan de nationale rechter om in het licht van alle omstandigheden van het geval te beoordelen of het getal dat wordt vermeld in de merken waarvan nietigverklaring wordt gevorderd, door het relevante publiek wordt opgevat als het oprichtingsjaar van een onderneming en verwijst naar een bepaald vakmanschap, zoals een eeuwenoud vakmanschap, en dat de waar waarvoor het merk is ingeschreven een kwaliteitsgarantie en een prestigieus imago verleent. In dit verband moet de nationale rechter elk van de merken in hun geheel onderzoeken en daarbij met name rekening houden met de aanwezigheid van het bestanddeel „Parijs” in deze merken, naast het getal 1717, en de boodschap die deze bestanddelen bij het relevante publiek overbrengen.

31 Gelet op een en ander dient op de gestelde vragen te worden geantwoord dat artikel 3, lid 1, onder g), van richtlijn 2008/95 aldus moet worden uitgelegd dat wanneer een merk een getal bevat dat door het relevante publiek kan worden opgevat als een verwijzing naar het oprichtingsjaar van een onderneming en, gezien hoe ver dit jaar in het verleden ligt, de suggestie wekt van eeuwenoud vakmanschap dat de waren waarvoor het merk is ingeschreven een kwaliteitsgarantie en een prestigieus imago verleent, terwijl er geen sprake is van een dergelijk jarenlang vakmanschap, daaruit kan worden afgeleid dat dit merk het publiek kan misleiden in de zin van deze bepaling.

Kosten

32 Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de verwijzende rechter over de kosten heeft te beslissen. De door anderen wegens indiening van hun opmerkingen bij het Hof gemaakte kosten komen niet voor vergoeding in aanmerking.

Het Hof (Derde kamer) verklaart voor recht:

Artikel 3, lid 1, onder g), van richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

moet aldus worden uitgelegd dat

wanneer een merk een getal bevat dat door het relevante publiek kan worden opgevat als een verwijzing naar het oprichtingsjaar van een onderneming en, gezien hoe ver dit jaar in het verleden ligt, de suggestie wekt van eeuwenoud vakmanschap dat de waren waarvoor het merk is ingeschreven een kwaliteitsgarantie en een prestigieus imago verleent, terwijl er geen sprake is van een dergelijk jarenlang vakmanschap, daaruit kan worden afgeleid dat dit merk het publiek kan misleiden in de zin van deze bepaling.

ondertekeningen